

Zit er toekomst in duurzame visserij?

Marine Stewardship Council begint vruchten af te werpen

Tekst: Bas Paternotte

Fotografie: Wereld Natuur Fonds,
H. Leijnse en Ernest Marx

De Marine Stewardship Council (MSC) bestaat al sinds 1996. Het lijkt erop dat de inspanning voor duurzame visserij haar vruchten begint af te werpen. In Amerika is de Wall-Mart al om. Nu alleen Nederland nog... Plus: zit er binnenkort weer kabeljauw in de kibbeling?

Het Wereld Natuur Fonds (WNF) en Unilever stonden tien jaar geleden aan de wieg van de MSC. Inmiddels is de MSC uitgegroeid tot een volwassen en onafhankelijke organisatie met kantoren in Groot-Brittannië, de Verenigde Staten en Australië. Het lijkt erop dat de visserij, natuurbeschermers en het bedrijfsleven steeds meer doordrongen raken van het belang van duurzame visserij. Noodzakelijk, want volgens een schatting van de Food and Agricultural Organisation van de Verenigde Naties is 70 procent van het totale volume visgronden overbevist.

Overbevissing

Maar is overbevissing niet cruciaal om aan de hoge vraag te voldoen? Is dit een proces dat eigenlijk nog valt te keren? Carel Drijver is hoofd Oceanen en Kusten bij het WNF. Drijver weet zeker dat de overbevissing een halt kan worden toegeroepen zonder dat er een tekort aan vis ontstaat. "Niet de hele wereld gaat tegelijkertijd minder vissen om het certificaat te krijgen. En duurzame bevissing zorgt voor rijkere visgronden. Doorgaan met overbevissing is geen optie. Daar heeft uiteindelijk niemand wat aan en dat beseffen ook de vissers." Organisaties zoals de MSC die zich

ten doel stellen wereldwijd overbevissing tegen te gaan, bijvangst terug te brengen en een duurzame manier van produceren tot stand willen brengen, hebben een lange adem nodig. Volgens Drijver is dat logisch: "Mijn doel is dat in 2020 de helft van alle visserijen ter wereld MSC-gecertificeerd is. Dit zijn geen projecten die je in vijf jaren even afraffelt. En geloof mij, deze trein is inmiddels niet meer te stoppen."

Viskwekers

Kweekvis wordt gevoed met bijvangst. Ook voor Drijver geen ideale situatie. "Er wordt nu gekeken naar alternatieven als plankton. Persoonlijk vind ik wilde vis het mooiste product. Bij kweekvis kom je eerder in aanraking met ziektes en vervuiling. Trek de vergelijking met de landbouw. Bij wilde vis hoeft je niet te zaaien en bemesten. Je hoeft het er alleen maar op het juiste moment uit te scheppen."

Visserijen die in aanmerking willen komen voor het keurmerk krijgen bezoek van een onafhankelijke expert die een assesment doet. Bij toekenning van het certificaat krijgt de visser om de vijf jaar wederom bezoek. Sanctieregelingen zijn er niet, het afnemen van het certificaat moet voldoende straf zijn.

Het logo van de MSC

De MSC is een initiatief met een Nederlands randje, maar slaat vooral aan in het buitenland. In de VS en Groot-Brittannië zijn respectievelijk 60 en 33 producten te vinden met het keurmerk. Dat komt vooral omdat supermarkten bereid zijn zich te associëren met het concept. Drijver: "De MSC is bewust supermarkten gaan benaderen. Je moet natuurlijk een vraag creëren, anders doet er niemand mee. Nederland is geen speerpunt voor de organisatie. Geen wereldspeler maar ook niet geheel onbelangrijk. En vergis je niet, er zijn hier een boel ontwikkelingen op dit gebied." In Nederland loopt het dus nog niet storm, toch zit er enige vaart in de certificering. Supermarkten Albert Heijn probeert IJslandse vissers zover te krijgen een MSC-procedure te beginnen en Iglo heeft hier vier soorten vissticks van Alaska

hart voor vissen

Buitenlandse vissers lopen voorop

koolvis die het blauwe logo dragen. Dat gaat voorlopig dus allemaal mondjesmaat. Van de Noordzeeharing heeft een klein deel dit jaar het begeerde keurmerk gekregen en de Nederlandse garnalenvissers hebben eind augustus besloten de MSC-certificering aan te vragen.

Wordt het MSC-keurmerk het nieuwe scharrelei? Drijver: "MSC zou inderdaad mainstream moeten worden. Maar op het gebied van eieren zijn er een boel verschillende soorten. De kracht van het MSC-keurmerk zou juist moeten zijn dat iedereen ter wereld kan vertrouwen op één keurmerk. Daar ligt de kracht, geen verwarring met verschillende keurmerken."

Zeebaars

Sportvissers zijn zoals bekend dol op de zeebaars.

De lobby in Ierland en de Verenigde Staten hebben de respectievelijke overheden inmiddels zover gekregen de zeebaars exclusief voor de sportvissers te bestemmen. Of dat in Nederland gaat lukken weet Drijver niet. "Het gaat mij erom dat de zeebaars op een duurzame wijze gevangen wordt." Drijver ziet in dat opzicht zelfs ruimte voor samenwerking tussen de sportvisserij en de reguliere visserij. "Het zijn beide stakeholders op dit onderwerp en hebben beide belangen. Je komt er niet uit als je op voorhand zegt 'wij erin, jullie eruit'. Kijk of je de kustzone samen weer mooier en productiever kan maken. Ga de dialoog aan."

Voor iemand die op zoek is naar die verantwoorde-

lijke stakeholders moet de opstelling van de Nederlandse regering een doorn in het oog zijn. En dat klopt. Drijver: "De Nederlandse overheid heeft de verantwoordelijkheid de continuïteit van de economie en de natuur te waarborgen. Daar mogen ze wat ons betreft meer voortvarend in zijn. Nederland is vaak gidsland geweest. Ik vind het jammer dat we dat niet op dit punt zijn. De overheid heeft namelijk een boel mogelijkheden. Spotjes op de televisie bijvoorbeeld. Ze leunen achterover, doen te weinig."

Drijver ziet bijvoorbeeld een probleem in de platvisserij. "Er zijn nu regelingen voor de diesel, brandstofbesparingen dus. Maar je kan meer doen. Investeren in duurzame visserij betekent dat je een aantal jaren zal

Investeren in duurzame visserij betekent dat je een aantal jaren zal moeten inleveren.

moeten inleveren. De verwerkingscapaciteit gaat logischerwijs wat omlaag. Maar op de langere termijn verdien je je investering terug: rijkere visgronden." Op de Waddenzee zijn tien vissers die willen gaan poolen met hun vergunningen. Drijver: "Dat is een goed plan in het kader van de bestrijding van de overbevissing. Maar dan doet de overheid weer moeilijk over de vergunningen, terwijl ze het juist als duurzaamheidsexperiment actief zouden moeten steunen."

Staand want

Wie het heeft over duurzaam vissen ontkomt niet aan het staand want. Dat deze techniek duurzamer is dan

sleepnetten die met hun metalen kabels de bodem omwoelen en voor een boel schade zorgen is overduidelijk. Maar op het gebied van bijvangst leveren deze 'tennisnetten van de zee' problemen op. De beelden van verstrikte bruinvissen en dolfijnen zijn ronduit verschrikkelijk. Toch wil Drijver het gebruik van het want niet bij voorbaat afschrijven. "Het probleem ligt vooral bij de Nederlandse overheid. Er is geen regulering voor de lengte van deze netten, noch voor hoelang ze in het water staan. Ook is de controle volstrekt inadequaat. Er moet een goed beheersplan voor de kustzone komen. De overheid had sneller op het staand want moeten reageren. Dat is niet een manier van vissen die je ongecontroleerd wil laten voortbestaan."

Conclusie

The Marine Stewardship Council, een haalbaar project? Het lijkt er wel op. De ontwikkelingen in de Verenigde Staten wekken de indruk dat de stakeholders er zin in hebben. Wall-Mart Stores Incorporated, één van de grootste supermarkten ter wereld, meldde eind augustus dit jaar zoveel mogelijk MSC-gecertificeerde producten in de schappen te gaan leggen, Deutsche See, een grote visverwerker, lanceert 19 MSC producten en zelfs in het vaak eigenzinnige Japan werken de eerste supermarkten mee. Het enige nadeel van de MSC is dat de sanctiemogelijkheid nihil is. Maar omdat overal ter wereld het enthousiasme toeneemt is de kans groot dat het doel van de MSC -één globaal keurmerk- daadwerkelijk haalbaar blijkt. Drijver denkt echter wel dat daar stevige randvoorwaarden aan zitten. "De procedures om in aanmerking te komen voor het keurmerk moeten nauwkeurig en transparant zijn. Protesten moeten gehoord worden, informatie voor alle partijen beschikbaar. Dan pas valt het zwaard van Damocles. We zijn nog maar net begonnen. Maar ik heb goede hoop dat MSC de standaard gaat worden." **V**

Koop MSC-vis!

Haringkraam op het Binnenhof

Het markante kraampje staat al jaren pal voor de ingang van het Binnenhof. Bedrijfsleider Peter Pronk is een 'beetje' bekend met het MSC-keurmerk. "Maar dit initiatief vind ik wel belangrijk." Want: "Kabeljauwvangetjes zitten al heel lang niet meer in de kibbeling." Ook in Den Haag dus heek en koolvis in de kibbeling. Pronk is als ondernemer vooral geïnteresseerd in de prijs van de vis. "De hele industrie snijdt zich in de vingers wanneer de prijzen zo hoog blijven. Er zal dus echt iets moeten veranderen." Wat ons op de vraag brengt, wordt duurzame gevangen vis niet duurder? Carel Drijver van het WNF denkt van niet: "Het is een langzaam proces maar uiteindelijk neemt de visstand toe als je stopt met overbevissen en de kraamkamers van de zee herstellen. Dat laatste kan bijvoorbeeld in beschermde zeegebieden. Het keurmerk heeft een positief PR-effect en gaat zichzelf terugverdienen."

En waar halen wij onze vis?

Mondjesmaat wordt MSC-vis in Nederland verkocht. Winkelketen Fishes heeft vestigingen in Amsterdam, Laren en Utrecht. Meer informatie op www.fishes.nl. Franks's Smokehouse in Amsterdam verkoopt Alaska zalm met het MSC logo. Voor meer informatie www.smokehouse.nl. De Iglo-vissticks zijn in de meeste supermarkten verkrijgbaar.

Over de auteur

Bas Paternotte is parlementair verslaggever voor dagblad Metro.

